

David Bondia Garcia

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES REFERENT A L'ACTUACIÓ D'OFICI RELATIVA A DENÚNCIES DE VIOLÈNCIA MASCLISTA AL COL·LEGI DEL TEATRE

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

A través dels mitjans de comunicació, aquesta Sindicatura va conèixer la notícia de la instància que tretze exalumnes van presentar al Col·legi del Teatre de Barcelona en data 28 de desembre de 2021. En ella s'exposen situacions d'assetjaments, abusos, vexacions i vulneracions de drets per part de vuit professors entre els anys 2005-2020.

Aquestes persones també explicaven que, en el seu moment, van posar en coneixement de la direcció de l'escola els fets i que aquesta no va fer cap actuació al respecte.

Actuacions fetes

La Sindicatura de Greuges de Barcelona té per missió defensar els drets fonamentals i les llibertats públiques, especialment els que es recullen a la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat. A tal efecte, té la facultat discrecional de promoure investigacions d'ofici amb l'objectiu de supervisar les activitats de l'Administració municipal, tal com estableixen, entre d'altres, l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i l'article 41.2 de la Carta de Drets i Deures de Barcelona.

Aquesta institució s'ha interessat pels fets denunciats per l'exalumnat del Col·legi del Teatre amb l'objectiu d'avaluar si s'havien vulnerat els drets humans i llibertats fonamentals de les dones recollits, en d'altres, a la *Declaració sobre l'eliminació de la violència contra la dona* (1993) i a la *Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista*.

En el marc d'aquesta actuació d'ofici, en data 19 de gener de 2022, es va sol·licitar informació al Consorci d'Educació de Barcelona (CEB) i al Col·legi del Teatre de Barcelona per saber quin coneixement tenien dels fets i quines havien estat les actuacions impulsades per protegir i garantir el bon tracte de les joves.

Resposta dels òrgans afectats

En data 7 de febrer de 2022, aquesta Sindicatura va rebre informe del CEB on es feia constar la següent informació:

1. Pel que fa al centre escolar

El Col·legi de Teatre de Barcelona consta en el Registre de centres del Departament d'Educació des del curs 2015-2016. Actualment, imparteix el Cicle Formatiu Superior en tècniques d'actuació teatral, a banda d'altres ensenyaments relacionats amb l'art dramàtic no regulat per part del Departament d'Educació.

El curs 2021-22 va tenir 67 persones matriculades al cicle formatiu de grau superior. Des de la implantació del cicle formatiu, s'han graduat 33 alumnes. Per la tipologia d'ensenyaments impartits, **tot l'alumnat és major d'edat**.

La directora, titular i administradora única des de la creació del centre va morir el mes d'octubre de 2021. Aquest fet va suposar que part del professorat del centre es fes càrrec, en funcions, de la direcció. El nou equip directiu va admetre desconèixer molts temes en relació a la gestió del centre.

2. Sobre els fets denunciats

El servei d'inspecció del CEB va tenir coneixement d'aquesta denúncia per una comunicació de la directora en funcions el dia 3 de gener de 2022.

L'escola va informar que, en data 31 de desembre de 2021, es va traslladar l'escrit als Mossos d'Esquadra, motiu pel qual el CEB no va impulsar accions addicionals.

3. Actuació de la inspecció del CEB

Des de que els serveis d'inspecció van conèixer els fets, han mantingut contacte fluid amb la direcció en funcions per tal d'acompanyar, assessorar i orientar l'equip directiu en els passos a seguir, especialment pel que fa a l'adequació del Projecte de Convivència.

El nou Projecte de Convivència del centre es fonamenta en els següents aspectes:

- Potenciar el respecte entre les persones.
- Implicar i comprometre a tothom.
- Assegurar un ambient de convivència que garanteixi el respecte mutu dels membres de la comunitat educativa.
- Fomentar la cultura de la mediació com a eina bàsica en la gestió de conflictes.
- Garantir l'aplicació de les normes.
- Contribuir a la cultura de la pau i la no violència, juntament amb els valors que fan possible preservar i enriquir la vida de les persones.

L'assoliment d'aquests objectius ha de permetre mantenir l'ideari fundacional d'aquesta escola, és a dir, formar actrius i actors amb rigor pedagògic en un espai de confiança i de respecte mutu.

David Bondia Garcia

Les millores aniran dirigides a tres àmbits d'actuació: l'aula, el centre i l'entorn. I tindran tres objectius: preventiu, organitzatiu i d'intervenció.

La Comissió de Convivència de l'escola treballarà en relació amb aquests tres àmbits i objectius per tal de revisar-los i ampliar-los, fomentant el sentit de la responsabilitat de cadascuna de les persones de la comunitat educativa, a fi que l'escola sigui un espai de formació amb un clima de treball i respecte mutu.

4. Conseqüències posteriors a la rebuda de l'escrit de denúncia

El professor en el qual principalment se centraven les denúncies ha presentat la dimissió. L'escola l'ha acceptada i ja no forma part del claustre del centre.

S'ha actualitzat el Projecte de Convivència i l'organigrama del centre amb un esperit d'autocrítica i de recerca de camins per a millorar la qualitat educativa del centre.

S'han organitzat reunions amb l'alumnat, per nivells, per tal de tractar el tema i fer aflorar el possible neguit o situacions que fossin reprovables, així com incitar l'alumnat perquè aportis suggeriments.

S'han facilitat espais i moments perquè l'alumnat es pugui reunir.

S'ha iniciat un pla de formació del professorat relacionat amb l'assetjament i l'abús de poder.

S'ha intensificat el Pla d'Acció Tutorial, insistint especialment en els valors que impregnen el centre (respecte, democràcia, participació, sensibilitat...).

Ha augmentat l'interès per part de l'alumnat i del professorat en crear un clima de convivència immillorable i ser conscients de la seva importància per a la millora de la qualitat educativa.

CONSIDERACIONS

Els fets que aquestes exalumnes han rebel·lat a la carta de denúncia constaten **la violència masclista que van patir a l'escola i el seu entorn.**

Nacions Unides afirma en el preàmbul de la *Declaració sobre l'eliminació de la violència contra la dona* (1993) que aquesta constitueix **una violació dels drets humans i les llibertats fonamentals.**

La *Llei catalana 5/2008 del dret de les dones a erradicar la violència masclista* també la defineix **com una violació dels drets humans.** A més, és una manifestació de la discriminació i desigualtat existents en el marc **d'un sistema de relacions de poder desigual entre homes i dones.** Aquesta violència es produeix per mitjans físics,

econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions i té com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic.

Aquesta Llei reconeix l'**entorn educatiu** com un àmbit específic **on es pot manifestar la violència masclista entre els membres de la seva comunitat** en actuacions com l'assetjament, l'abús sexual, el maltractament físic, sexual, psíquic o emocional. Les denúncies efectuades per les exalumnes del Col·legi del Teatre tenen a veure amb les violències que poden produir-se en l'entorn educatiu, tal com reconeix aquesta norma.

La *Llei 12/2009 d'educació* estableix que **les escoles han de ser espais segurs** on es respectin els principis democràtics de convivència i els drets i les llibertats fonamentals. El dret a una educació integral inclou, entre d'altres manifestacions, el **dret a la protecció contra tota agressió física, emocional o moral, així com el respecte de l'alumnat a la seva integritat física, la seva intimitat i la seva dignitat personal.**

En el cas del Col·legi del Teatre de Barcelona, **la violència**, explícita i implícita, **era exercida pel professorat**, comportament que encara afegeix més gravetat als fets. A més, les exalumnes han exposat **la complicitat i passivitat de la resta del claustre i la direcció**, els **principals encarregats d'impulsar i garantir el bon clima escolar**. Han explicat que **eren situacions conegudes per tothom i que les víctimes no van rebre l'ajuda esperada pel centre.**

El centre és el responsable més directe i proper en la implantació i activació dels protocols de prevenció i protecció de la violència, que han de ser coneguts i difosos entre tota la comunitat educativa.

La pròpia escola ha reconegut la seva responsabilitat en els dèficits existents en la prevenció i atenció de la violència. I ha informat que ha iniciat actuacions per canviar les dinàmiques de les relacions entre els membres de la comunitat educativa.

El primer pas que aquesta escola correctament ha donat és revisar el **Projecte de Convivència per generar un bon clima escolar**. També ha fomentat actuacions d'investigació per conèixer si hi havia més alumnat afectat i per fomentar la seva participació en l'elaboració del nou Projecte de Convivència.

Hem de recordar que **implementar un Projecte de Convivència en el marc del Projecte Educatiu és una obligació legal que tenen totes les escoles del Servei d'Educació de Catalunya** (*Resolució del Departament d'Educació ENS/585/2017, de 17 de març, modificada el 16 de juliol 2020*).

El Projecte de Convivència ha d'incloure els protocols de prevenció, detecció i intervenció enfront de situacions de conflicte greument perjudicials per a la convivència, com estableix el punt 6 de l'annex de la Resolució ENS/585/2017. Aquests protocols són documents bàsics per a la convivència i el bon clima escolar, que s'inclouen en les resolucions anuals que publica el Departament d'Educació sobre els documents per a l'organització i la gestió dels centres.

David Bondia Garcia

Per altra banda, la *Llei 12/2009 d'educació atorga a la inspecció dels serveis educatius les funcions d'assegurar l'aplicació de l'ordenament i garantir l'exercici de drets i el compliment dels deures que se'n deriven*. El servei d'inspecció té com a funció essencial vetllar pel respecte i el compliment de les normes reguladores del sistema educatiu i l'aplicació dels principis i valors que s'hi recullen, inclosos els destinats a fomentar la igualtat de gènere (article 178). Aquesta funció s'exerceix respecte de tots els centres escolars, amb independència de la seva titularitat pública o privada (article 177).

La denúncia a aquesta escola privada ha destapat les seves deficiències, però també la **insuficient actuació del CEB vers el compliment de la normativa per part del centre**, que ni tan sols disposava de la documentació obligatòria (com un Projecte de Convivència adient). Un cop coneguts els fets, el CEB ha iniciat un treball conjunt amb l'escola per orientar-lo en el disseny d'aquesta eina.

Cal assenyalar que, per desenvolupar les seves funcions, els serveis d'inspecció disposen de plans d'actuació pluriennals, generals i territorials que són públics. El recent *Pla Director de la Inspecció Educativa 2021-2025 de Catalunya* de desembre de 2021 estableix les set línies prioritàries a treballar pels serveis d'inspecció. Dues d'aquestes línies fan referència a la garantia dels drets i deures de tots els membres de la comunitat educativa i l'aplicació d'estratègies que fomentin l'equitat educativa.

Per aconseguir aquests objectius, el Pla estableix, entre d'altres actuacions clau a terme pels serveis d'inspecció, les següents:

- Lluitar contra les violències als centres educatius per al benestar dels membres de la comunitat escolar.
- Donar suport a la prevenció, intervenció i seguiment de les situacions de violència que afecta l'alumnat.
- Donar suport als centres en la implementació del Projecte de Convivència.
- Impulsar la mediació i les pràctiques restauratives en la resolució positiva de conflictes.
- Acompanyar el desplegament d'estratègies de centre per a la millora de la salut emocional dels membres de la comunitat escolar.

Considerant la informació facilitada a aquesta Sindicatura en relació als fets i la normativa aplicable, es conclou que:

- **El Col·legi del Teatre de Barcelona no va ser un centre segur on existís un treball previ de prevenció de violències masclistes**, fet que incomplia el marc normatiu vigent.
- **L'erradicació de les violències als centres educatius no és una activitat puntual**, sinó que és una tasca que comporta **un abordatge integral en el qual la formació, difusió, revisió, avaluació i participació** de tota la comunitat educativa **ha de ser continuada**.

- Aquesta responsabilitat recau en les escoles, **però també i especialment en l'Administració, que ha de garantir que els centres educatius (públics, concertats i privats) disposin de les condicions (organitzatives, culturals, de convivència i de gestió)** que possibilitin un entorn de relació interpersonal basat en **la igualtat, el respecte mutu, la salut i la convivència pacífica**.
- **L'administració educativa, a través dels serveis d'inspecció, ha de garantir el compliment de les obligacions de totes les escoles (públiques, concertades i privades) en referència a la convivència i el clima escolar, i ha de vetllar pel compliment dels protocols dirigits a erradicar qualsevol tipus de violència, d'acord amb les tasques que té encomanades.**

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula aquesta institució, la Sindicatura de Greuges de Barcelona té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, l'actuació del Consorci d'Educació de Barcelona ha estat insuficient per garantir el dret a la integritat i dignitat personal de l'alumnat.

En conseqüència, s'emet la següent decisió:

- **Advertir al Consorci d'Educació de Barcelona** sobre la necessitat de tenir la diligència deguda en la seva obligació de garantir que totes les escoles (públiques, concertades i privades) disposin de les eines, documentació i protocols adequats per a afavorir una bona convivència i clima escolar, i que s'assegurin de llur coneixement i implementació.
- **Recomanar al Consorci d'Educació de Barcelona** que, en compliment de les tasques que li han estat encomanades, intensifiqui i impulsi les actuacions de difusió i formació de tota la comunitat educativa, encaminades a erradicar les violències a les escoles.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i del seu contingut s'informarà la persona interessada.

Barcelona, 9 de maig de 2022